

Kansallinen arvoperusta käytännössä

Eettinen suhtautumistapa
Hoito- ja hoivapalvelut

LINDESBERGS
KOMMUN

Kansallinen arvoperusta

Ruotsin sosiaalipalvelulakiin lisättiin 1. tammikuuta 2011 hoito- ja hoivapalvelujen kansallinen arvoperusta.

”Vanhustenhuollossa on vaalittava kunkin henkilön identiteettiä ja yksilöllisyyttä. Toiminta on hoidettava siten, että vanhuksille taataan *arvokas ja hyvinvoinnin sävyttämä elämä*”.

(Sosiaalipalvelulain 5. luku 4. §)

Arvoperusta jaetaan seitsemään alueeseen:

Arvokas elämä

1. *Oikeus yksityiselämään ja fyysiseen koskemattomuuteen*
2. *Mahdollisuus itsemääräämisoikeuteen*
3. *Hoidon yksilöllisyys sekä päätöksiin ja toimiin osallistuminen*
4. *Toimien laadukkuus*
5. *Hyvän kohtelu*

Hyvinvointi

6. *Turvallisuudentunne*
7. *Mielekkyyden kokeminen*

Kansallinen arvoperusta Lindesbergin kunnassa

Hoito- ja hoivatoimi laati vuonna 2014 esimerkkejä eettisistä arvoista ja suhtautumistavoista, joissa kuvataan, miten arvoperustaa on tarkoitus toteuttaa käytännössä. Kaikki työntekijät osallistuivat työhön aktiivisesti. Sosiaalilautakunta päätti 12.3.2015, että kaikkien hoito- ja hoivapalvelujen työntekijöiden on noudatettava työssään uutta suhtautumistapaa. Suhtautumistapa on yhteinen kaikille toiminnoille ja koskee kaikkia, jotka saavat tukea ja apua Lindesbergin kunnan hoito- ja hoivatoimelta.

1. Oikeus yksityiselämään ja fyysiseen koskemattomuuteen

- Kunnioitamme sitä, että asuntosi on sinun kotisi. Koputamme ovellesi tai soitamme ovikelloa, ennen kuin astumme sisään.
- Riisumme ulkovaatteet ja kengät tai käytämme kenkäsuojia (koskee kotipalvelua).

- Puhuttelemmme sinua nimeltä ja kerromme oman nimemme. Kerromme, mitä aiomme tehdä luonasi, ja kysymme aina sinun tarpeitasi ja toiveitasi.
- Kysymme, saammeko avata kaappisi tai laatikkosi. Kunnioitamme tottumuksiasi, ulkoasuasi, puhelinkeskustelujasi, omaisuuttasi sekä muita yksityiselämäsi liittyviä asioita.
- Emme häiritse sinua, kun sinulla on vieraita.
- Kuuntelemme toiveitasi, annamme sinulle aikaa ja osoitamme kunnioitusta ja kiinnostusta, kun haluat kertoa elämästäsi. Saat itse valita, mitä haluat meille kertoa.
- Emme käytä matkapuhelinta ollessamme luonasi.
- Valmistelemme hoivatoimet siten, että kaikki tarpeellinen on ulottuvilla, ennen kuin viemme sinut esimerkiksi suihkuun. Kannustamme sinua tekemään itse ne asiat, joihin pystyt, ja annamme sinun halutessasi olla rauhassa.
- Säilytämme hoidossa tarvitsemiamme tarvikkeita kotonasi sinun valitsemassasi paikassa.
- Suojaamme sinua vetämällä verhot/sälekaihtimet/suihkuverhon eteen ennen hoitotoimen aloittamista, ettei sinun tarvitse palella tai tuntea oloasi epämukavaksi.
- Huolehdimme siitä, että saat halutessasi hoitaa WC-käynnit kaikessa rauhassa, ja koputamme ovelle, ennen kuin tulemme auttamaan sinua.

2. Mahdollisuus itsemääräämisoikeuteen

- Saat itse päättää, milloin haluat nousta vuoteesta ja mennä nukkumaan. Saat itse päättää ulkoasustasi ja vaatteistasi.
- Saat myös itse päättää, missä ja kenen kanssa haluat nauttia ateriasi (koskee erityisasumista).
- Saat itse päättää päivän ohjelmasta. Saat itse päättää, mihin toimintaan haluat osallistua (koskee erityisasumista).

- Välitämme halutessasi yhteyden ystäväpalveluun, jos sellaista on saatavilla asuinpaikkakunnallasi (koskee kotipalvelua).
- Sovitamme rutiinimme ja miehityksemme siten, että sinulla on mahdollisuus WC-käynteihin ympäri vuorokauden.
- Kysymme sinulta, miten haluat meidän hoitavan hoivatoimien eri vaiheet, jotta ne noudattavat toiveitasi ja tarpeitasi.
- Kunnioitamme mahdollista toivettasi saada apua joltakin toiselta työntekijältämme. Saat myös halutessasi vaihtaa yhteyshenkilöä, mikäli nykyinen järjestely ei mielestäsi toimi.
- Selvitämme, haluatko mies- vai naispuolisen henkilökunnan huolehtivan henkilökohtaisesta hoivastasi. Merkitsemme nämä asiat toteutussuunnitelmaan, jotta ne ovat kaikkien työntekijöiden tiedossa.
- Jos et pysty ilmaisemaan itseäsi sanoin, yritämme päätellä tarpeesi ja toiveesi kehonkieleksi ja mielentilasi mukaan.

3. Hoidon yksilöllisyys sekä päätöksiin ja toimiin osallistuminen

- Varmistamme, että saat osallistua kaikkien sinua koskevien asioiden suunnitteluun, kuten hoidon suunnitteluun, tulo- ja tervetulo keskusteluun sekä toteutussuunnitelman laatimiseen ja seurantaan. Varmistamme, että saat kertoa tilanteestasi omin sanoin ja että saat aikaa miettiä sanojasi.
- Osoitamme kiinnostusta taustaasi kohtaan tekemällä kysymyksiä, kuuntelemalla ja tutustumalla mahdolliseen elämäntarinaan sekä taustaasi liittyviin valokuviin ja erityisiin muistoesineisiin.
- Pyrimme täyttämään toiveet esimerkiksi kirkkokäynneistä, pukeutumisesta ja erikoisruokavaliosta uskontosi ja uskonkäsityksesi mukaan.
- Suunnittelemme työmme toteutussuunnitelman perusteella, mutta joustamme ja sovitamme päivittäiset toimet voitisi mukaan.

Saat esimerkiksi päättää, milloin haluat nousta ylös aamulla tai mennä nukkumaan illalla. Voi myös olla, ettet halua meidän jonakin päivänä tekevän suunniteltuja toimia. Sinulla on oikeus kieltäytyä toimista, mutta meidän vastuullamme on, ettei sinulle aiheudu vahinkoa.

- Pyrimme helpottamaan elämääsi auttamalla sinua käyttämään mahdollisen toimintarajoitteisuutesi edellyttämiä apuvälineitä.

4. Toimien laadukkuus

- Henkilökunnan ymmärtämyksen, osaamisen ja empatian kehittämiseksi tarjoamme heille jatkuvasti jatkokoulutusta.
- Dokumentoimme toimemme varmistaaksemme, että sinä saat aina laadukasta hoitoa.
- Sinulle valitaan yhteyshenkilö tai tarvittaessa useampia, joista yhdellä on päävastuu hoidostasi ja sen dokumentoinnista.
- Saat halutessasi vaihtaa yhteyshenkilöä, mikäli nykyinen järjestely ei mielestäsi toimi.
- Raportoimme ja viestimme tarvittavista asioista henkilökunnan välillä varmistaaksemme, että tarpeesi tulevat täytetyiksi.
- Raportoimme aina, jos näemme tai epäilemme sinun voivan huonosti. Raportoimme epäkohdista ja riskeistä Lex Sarah -käytännön mukaisesti.
- Jaamme ateriat tasaisesti vuorokauden tunneiksi. Tarjoamme välipalaa tai ravintojuomaa tarvittaessa, myös öisin. Dokumentoimme nesteensaannin tarvittaessa (koskee erityisasumista).

5. Hyvä kohtelu

- Kohtelu on sinun ja henkilökunnan välistä vuorovaikutusta. Se voi ilmetä mm. äänensävyistä ja eleistä sekä siitä, miten me ilmaisemme itseämme ja toimimme ollessamme kanssasi.
- Kaikilla työntekijöillä on nimikyltti (koskee erityisasumista).

- Henkilökunta pystyy esittämään henkilöllisyystodistuksen, joka osoittaa heidän olevan hoito- ja hoivatoimen työntekijöitä (koskee kotipalvelua).
- Osoitamme sinulle aina huomiota tervehtimällä sinua, puhuttelemalla sinua nimeltä, kertomalla oman nimemme ja katsomalla sinua silmiin.
- Kunnioitamme sinua sellaisena kuin olet, kulttuuritaustaasi, uskontoosi tai sukupuoleesi katsomatta.
- Varaamme ajan keskusteluun kanssasi, jotta voimme kaikessa rauhassa keskustella siitä, miten sinä koet saamasi hoidon ja hoivan. Saat itse valita, mistä haluat keskustella.
- Osoitamme kiinnostusta ja empatiaa sinua ja elämänkokemustasi kohtaan. Pysähdymme kuuntelemaan sinua, jos näemme sinun olevan huolissasi tai voivan huonosti. Tarjoamme fyysistä kosketusta eli halaamme sinua tai pidämme sinua kädestä, jos itse sitä haluat. Istumme yhdessä alas rauhoittumaan.

6. Turvallisuudentunne

- Voidaksesi tuntea turvallisuutta teemme toimet aina samalla tavalla sinun toiveidesi mukaisesti ja luomme jatkuvuutta varmistamalla, että vain muutamat eri työntekijät huolehtivat sinusta. Esittelemme uudet työntekijät sinulle.
- Pyrimme luomaan hyvän suhteen sinuun ja haluamme, että myös sinä uskallat ilmaista mielipiteesi. Saat halutessasi mahdollisuuden keskustella yhteyshenkilösi tai muun henkilökunnan edustajan kanssa. Kuuntelemme sinua aktiivisesti emmekä arvostele mielipiteitäsi.
- Noudatamme yhdessä sinun kanssasi laatimiamme rutiineja ja teemme yhden asian kerrallaan, ettei sinun tarvitse olla epätietoisuudessa tai tuntea huolta. Kerromme myös koko ajan, mitä teemme. Kerromme myös, mitä muuta päivän aikana tapahtuu. Kerromme, ketkä työntekijät tulevat luoksesi kunakin päivänä.

- Annamme sinulle mahdollisuuden kokea eron arjen ja pyhän välillä. Huomioimme suuret juhlapyhät ja perinteet. Viikonloppuisin katamme esimerkiksi pöytään hienommat astiat ja lautasliinat ja pyrimme siten luomaan elämääsi mukavaa vaihtelua. Saat myös halutessasi mahdollisuuden pukeutua viikonloppuisin tai vieraiden käydessä hieman hienommin.

7. Mielekkyyden kokeminen

- Autamme sinua tarvittaessa varaamaan ajan kampaajalle ja jalkahoitoon. Autamme sinua huolitellun ja siistin ulkoasun ylläpitämisessä esimerkiksi ajamalla partasi, leikkaamalla kyntesi, laittamalla hiuksesi, meikkaamalla kasvosi ja huolehtimalla siitä, että kuulolaitteesi paristot toimivat ja silmälasisi ovat puhtaat. Yksilöimme tukitoimet oman elämäntilanteesi mukaan.
- Saat mahdollisuuden ulkoiluun ja fyysiseen toimintaan (koskee erityisasumista).
- Kävelyseura on avuntarvepäätoksen mukainen toimi, jos saat kotipalvelua, mutta käytämme myös ystäväpalvelua niillä paikkakunnilla, joilla sellaista on saatavissa. Ystäväpalvelu tarjoaa esimerkiksi kävelyseuraa sekä mahdollisuuden ulkoiluun.
- Autamme sinua harjoittamaan muistiasi esimerkiksi kuuntelemalla tuttua musiikkia, keskustelemalla kanssasi taustastasi valokuvien avulla, katsomalla vanhoja elokuvia ja juhlimalla juhlapäiviä.
- Autamme sinua pitämään yhteyttä omaisiin ja ystäviin sekä osallistumaan yhdistys- ja kulttuuritoimintaan ja erilaisiin sinua kiinnostaviin tilaisuuksiin.
- Kutsumme sinut mukaan järjestettyyn toimintaan ja kysymme, mihin sinä haluat osallistua. Kannustamme kotipalvelua saavia henkilöitä osallistumaan päivätoimintaan, Träffpunktenin toimintaan sekä muuhun sosiaaliseen toimintaan.

Etusivun kuva: Lindesjön-järveä kiertävä polku